

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЛЬВІВСЬКА ЕКОНОМІЧНА ФУНДАЦІЯ»

ОБЩЕСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ
«ЛЬВОВСКАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ФУНДАЦИЯ»

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Львів, 25-26 вересня 2015 року)

**СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ
И МЕНЕДЖМЕНТА**

Материалы
Международной научно-практической конференции
(Львов, 25-26 сентября 2015 года)

Львів
2015

УДК 330.34(063)
ББК 65.05я43
С 69

Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та менеджменту: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 25-26 вересня 2015 року) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2015. – 144 с.

Социально-экономические аспекты развития экономики и менеджмента: материалы Международной научно-практической конференции (Львов, 25-26 сентября 2015 года) / ОО «Львовская экономическая фундация». – Львов: ЛЭФ, 2015. – 144 с.

УДК 330.34(063)
ББК 65.05я43
С 69

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2015
© Львівська економічна фундація, 2015

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Кривий В.І.

ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА: ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ.....8

Subotovska S.N.

ECONOMY AS PHILOSOPHICAL AND METHODOLOGICAL
FOUNDATION OF CREATIVE THOUGHTS OF S. BULGAKOV10

СЕКЦІЯ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Апалькова В.В.

ІНФОРМАЦІЙНА (ЦИФРОВА) ЕКОНОМІКА
ЯК ПАРАДИГМА ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА.....14

Дикань Е.В.

ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ТРАНСНАЦИОНАЛЬНЫХ
КОРПОРАЦИЙ НА МИРОВОЕ ХОЗЯЙСТВО17

Єгорова І.Г.

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ.....18

Ізмайлов Я.О.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ АНАЛІТИЧНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ОБЛІКУ
МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ-РЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ21

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Авраменко Т.П.

АНТИКРИЗОВА ПОЛІТИКА
В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ.....25

Бігуненко О.Г.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ
ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....27

Більська О.В.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ІННОВУВАННЯ
ЩОДО ЗАДІЯННЯ ЙОГО ПОТЕНЦІАЛУ
НА ПОТРЕБИ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ29

Богдан О.Д.

СТАЛІЙ РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ32

Добренко О.О.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ
НА ПРОФЕСІЙНОМУ РИНКУ ПРАЦІ.....35

Жук М.М. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	38
Москаленко К.І. НАПРЯМИ ТА МОТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЛАНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ	41
Рамський А.Ю. РОЛЬ ФІНАНСОВИХ КОМЕРЦІЙНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ У ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ В ІНВЕСТИЦІЇ	43
Тимошенко О.О. ОЦІНКА СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КЕРОВАНИХ ЗМІН В ДОБРОБУТІ НАСЕЛЕННЯ	45
Чернушкіна О.О. РОЛЬ КОМУНІКАЦІЙ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	48
Шилепницький П.І. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА	50
СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	
Ревякін О.С., Базалійська Н.П. ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДІННЯ КОНТРОЛІНГУ ТРУДОВОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКА В МЕЖАХ ПІДПРИЄМСТВА	53
Битківська А.В. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ І ОСНОВНІ ПРИЧИНИ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА БАНКРУТСТВА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	56
Бородін М.Ю. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ	59
Іванова М.І. ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЙ ЛОГІСТИКИ	62
Клюс Ю.І. ДЕЯКІ АСПЕКТИ МОДЕЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	66
Кузьміна О.С. НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ПОНЯТТЯ «ЕФЕКТИВНІСТЬ» ТА «РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ»	67
Маловичко С.В. ПОПИТ НА РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ	71

Матросова В.О. НОВІ ВЕКТОРИ ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА» В КОНТЕКСТІ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ВИРОБНИЦТВА	73

Нагірна М.Я. ЗАВДАННЯ ЕТІОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	76

Пазюк В.Л. ПРОСУВАННЯ ВИННОГО БРЕНДА, ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ КУЛЬТУРИ СПОЖИВАННЯ АЛКОГОЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	77

Сай Д.С., Баранець Г.В. ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ СИСТЕМОЮ ГРНИЧОДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	79

Кулаков В.А., Чехарина К.В. ВНЕДРЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ВЕДЕНИЯ УЧЁТА ЗАТРАТ НА ВЫРАБОТКУ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИ	81

Шутько Т.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА У РОСЛИННИЦТВІ.....	84

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Криворучко М.Ю. «НОВА ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ» ЯК ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	86

Піріашвілі О.Б. ПОСТІНДУСТРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: РАЕЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	87

Сотниченко Л.Л. ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ	91

Тарасенко Д.Л. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ: ПЛАНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	94

Чаплигіна М.Я. СТАН ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	95

СЕКЦІЯ 6. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Новак У.П. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ.....	98

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Одним з інноваційних підходів до розвитку інфраструктури загального користування та надання пов'язаних послуг є державно-приватне партнерство (ДПП). Йдеться про те, що держава на певних умовах передає під відповідальність приватному бізнесу окремі свої функції, зокрема, такі як розбудова та утримання автомобільних шляхів, мостів, морських та аеропортів, шкіл, лікарень, дитячих садків, пенітенціарних установ, надання послуг з водопостачання та водовідведення тощо. основна причина цього – неспроможність держави одноосібно забезпечити будівництво інфраструктурних об'єктів та послуг в обсягах якості стосовно вимог сьогодення.

Ключових аспектів цього процесу є досягнення економічної ефективності реалізації проєктів ДПП.

Основним узагальнюючим показником оцінки потенційного успіху проєкту державно-приватного партнерства є визначення вартості за гроші (ВЗГ): чи проєкт дозволить успішне будівництво та надання послуг, що задовольняють потреби кінцевих споживачів за найнижчої вартості капіталу, функціонування та утримання протягом терміну дії угоди?

Вартість за гроші (Value for Money (VfM) є терміном, що використовується, щоб оцінити, чи отримала організація максимальну вигоду від товарів чи послуг, що вона отримує чи надає в межах наявних ресурсів. Даний показник вимірює не тільки вартість товарів та послуг, але також бере до уваги якість, затрати, використання ресурсів, придатність для досягнення мети, своєчасність та зручність, тому повинен слугувати основним критерієм ефективності проєктів ДПП. Виходячи з цього, вся система показників повинна будуватися таким чином, щоб в кінцевому рахунку відповісти на питання, чи досягнута вартість за гроші.

На відміну від інших проєктів в сфері економіки, ДПП мають певні особливості, які пов'язані зі складом їх учасників – держави та приватних компаній, зокрема цілей їх діяльності, що в свою чергу впливає і на показники оцінювання ефективності реалізації таких угод. Так, якщо для держави основним є забезпечення добробуту своїх громадян, створення для них комфортних та безпечних умов проживання, то на перше місце тут виступають соціальні та екологічні цілі. Це – задоволення потреб громадян, забезпечення якості та доступності послуг, дотримання екологічних та санітарних стандартів, справедливий перерозподіл ресурсів тощо. У випадку ж приватних компаній, де в центрі уваги ставиться досягнення ефективності господарювання, в якості індикаторів виступають зростання надходжень, зниження витрат і, як результат, максимізація прибутку. Якщо зіставити цілі цих двох груп учасників державно-приватних партнерств – держави і приватного сектора, – то можна зробити висновок, що вони можуть бути суперечливими, оскільки, наприклад, цілі зниження витрат приватної компанії може приноситись в жертву дотримання якості послуг чи доступності послуг, що надаються населенню. Саме тому державі

в ДПП в більшості випадків відводиться роль гаранта дотримання інтересів прав населення при реалізації проектів співпраці державного і приватного секторів. У зв'язку з цим для оцінювання ефективності реалізації проектів державно-приватного партнерства, на нашу думку, необхідно використовувати дві групи показників ефективності – для приватного сектору та держави.

Оскільки в проектах державно-приватних партнерств основну питому вагу ризиків несе учасник приватного сектору, насамперед, проаналізуємо його основні показники ефективності в ДПП.

Дані результати часто ілюструються за допомогою фінансових індикаторів, таких як [1]:

1. Внутрішня норма дохідності проекту (ВНД) (Internal Rate of Return)

$$\sum \frac{R_i - I_i - C_i}{(1+r)^i} = 0, \quad (1)$$

де R_i – операційний дохід в році i ;

I_i – величина інвестицій в році i ;

C_i – операційні витрати в році i .

Даний показник показує віддачу на проект, незалежно від фінансової структури. Приваблива внутрішня норма дохідності повинна бути високою, бажано понад 7-8% в реальному вимірі, залежно від країн та фінансових ринків.

Прийнятна ВНД в реальному вимірі є та, яка враховує специфічні фактори країни чи галузі, а також очікування ризику. Для багатьох потенційних інвесторів в ДПП використовується майнова чи керована внутрішня норма дохідності.

2. Прибутковість майна (фондовіддача) (Return on Equity)

$$\sum \frac{D_i - I_i}{(1+r)^i} = 0, \quad (2)$$

де D_i – величина дивиденду в році i ;

I_i – величина інвестованого акціонерами в році i .

Даний розрахунок показує віддачу акціонерам, які отримують дивіденди. Проект вважається прибутковим для акціонерів, коли r є високим.

3. Період окупності (ПО) (payback period (PP))

$$PP = I_0 / \sum CF_t, \quad (3)$$

PP – період окупності, роки

I_0 – початкові інвестиції

$\sum CF_t$ – величина грошових надходжень від реалізації інвестиційного проекту наростаючою сумою.

Це період часу, протягом якого початкові вкладення та інші витрати, пов'язані із реалізацією інвестиційного проекту, покриваються сумарними результатами його здійснення.

4. Коефіцієнт покриття щорічного обслуговування боргу (КПЩОБ) (Annual Debt Service Coverage Ratio)

$$КПЩОБ = \frac{CBDS_i}{DS_i}, \quad (4)$$

де $CBDS_i$ – грошовий потік до обслуговування боргу в році i (кошти, що залишаються в компанії після відшкодування операційних витрат та податків;

DS_i – обслуговування боргу в році i (позика і відсотки).

Характеризує спроможність компанії виплачувати борг. Проект вважатиметься життєздатним для кредиторів, якщо КПЩОБ є більшим за одиницю кожного року існування проекту. Мінімальний показник повинен складати більше ніж 1,1 чи 1,2.

5. Коефіцієнт покриття обслуговування боргу протягом життя позики (КПОБ) (Loan Life Debt Service Cover Ratio)

$$КПОБ = \frac{NPV (CBDSi \rightarrow end)}{DSi \rightarrow end}, \quad (5)$$

де, $NPV (CBDSi \rightarrow end)$ – чиста теперішня вартість грошового потоку перед обслуговуванням боргу з року і до закінчення повної виплати позики;

$DSi \rightarrow end$ – загальне обслуговування боргу, що залишається в році і (позики і відсотки).

Дане відношення показує спроможність проектної компанії пристосовуватись до випадкової нестачі коштів в будь-якому році, що призводить до неспроможності виплачувати борг протягом останніх років проекту. Проект вважається життєздатним для кредиторів, якщо показник є високим для кожного року тривалості проекту.

6. Чиста теперішня вартість субсидій (ЧТВС)

Якщо проект субсидується протягом кількох років, чиста теперішня вартість цих платежів дає реальну кількість субсидій, ніби вони були виплачені частинами в поточному році, нейтралізуючи вплив інфляції.

Іншою групою показників, які використовуються для оцінки ефективності реалізації проекту ДПП як приватним, так і державним учасником є ресурсна ефективність. Вона характеризує вплив певного виду ресурсу в нашому випадку на реалізацію проекту державно-приватного партнерства. Вона виражається за допомогою таких узагальнюючих та часткових показників:

- ресурсовідача;
- ресурсомісткість;
- економія ресурсів;
- прибуток на одиницю вартості ресурсів;
- дохід на одиницю вартості ресурсів;
- ресурси на одного працівника;
- ресурси на 1000 осіб обслуговуваного населення;
- коефіцієнти: змінності роботи; інтенсивності; навантаження; використання; календарного фонду; робочого часу.

Тому з метою використання в господарській практиці державно-приватного партнерства повинна бути розроблена система показників, яка дасть змогу приймати рішення стосовно започаткування проектів співпраці держави та приватного сектору, а також ефективність їхньої реалізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Public-Private Partnership: Handbook. – ADB Institute, 2008. – 100 p.
2. Public-Private Partnerships: in pursuit of risk sharing and value for money. – Paris: OECD publications, 2008. – 141 p.
3. Public-Private Partnerships in the Social Sector: Issues and Country Experiences in Asia and the Pacific (ADBI Policy Papers Series № 1) / Edited by Yidan Wang. – Tokyo: ADBI Publishing, Asian Development Bank Institute, 2000. – 346 p.
4. Public-private partnerships: managing risks and opportunities / Edited by Akintola Akintoye, Matthias Beck, Cliff Hardcastle. – Wiley-Blackwell, 2003. – 422 p.
5. Public-Private Partnerships: the enabling environment for development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan000727.pdf>